

Jeden za wszystkich, wszyscy za jednego

Bibliografia:

- Źródło: Aleksander Dumas, *Trzej muszkieterowie*, tłum. Stanisław Sierosławski, Wrocław 2018, s. 11–12.
- Źródło: Aleksander Dumas, *Trzej muszkieterowie*, tłum. Stanisław Sierosławski, Wrocław 2018, s. 83–84.
- Źródło: Aleksander Dumas, *Trzej muszkieterowie*, tłum. Stanisław Sierosławski, Wrocław 2018, s. 84–85.
- Źródło: Aleksander Dumas, *Trzej muszkieterowie*, tłum. Stanisław Sierosławski, Wrocław 2018, s. 34.
- Źródło: Aleksander Dumas, *Trzej muszkieterowie*, tłum. Stanisław Sierosławski, Wrocław 2018, s. 89–91.
- Źródło: Aleksander Dumas, *Trzej muszkieterowie*, tłum. Stanisław Sierosławski, Wrocław 2018, s. 91–106.
- Źródło: Aleksander Dumas, *Trzej muszkieterowie*, tłum. Stanisław Sierosławski, Wrocław 2018, s. 52–56.

Jeden za wszystkich, wszyscy za jednego

Czterej muszkietierowie

Źródło: a. nn., domena publiczna.

Twoje cele

- zapoznasz się z informacjami na temat bohaterów powieści Aleksandra Dumasa pt. „Trzej muszkietierowie”,
- opisziesz wygląd, zachowanie oraz cechy charakteru bohaterów powieści Aleksandra Dumasa,
- określisz wartości, jakimi kierują się bohaterowie powieści,
- zgromadzisz słownictwo do charakterystyki bohaterów powieści Aleksandra Dumasa,
- zredagujesz charakterystykę wybranego bohatera powieści pt. „Trzej muszkietierowie”.

Powieść „Trzej muszkietierowie” jest pierwszą książką trylogii autorstwa Aleksandra [Dumasa](#) . Utwór jest najsłynniejszym dziełem autora, a także powieści „płaszcz i szpady”. Akcja pierwszej części rozgrywa się w XVII wieku we Francji.

Główni bohaterowie to czterej przyjaciele: Atos, Portos, Aramis oraz [d'Artagnan](#). Historia skupia się głównie na ostatnim z nich, który opuszcza rodzinną [Gaskonię](#) i wyjeżdża do Paryża. Marzy, aby dostać się do gwardii królewskiej, jednak w trakcie swojej podróży wdaje się w bójkę. Niedługo potem zaprzyjaźnia się z trzema muszkietierami, którzy walczą z przeciwnościami losu oraz intrygami uknutymi przez podstępного kardynała. Jest to przykład męskiej przyjaźni.

Warto pamiętać, że w powieści, oprócz wątków fikcyjnych, ukazane zostały prawdziwe wydarzenia oraz postaci historyczne (np.: król Ludwik XIII czy kardynał [Richelieu](#)).

Zapoznaj się z poniższą animacją pt. „Bohaterowie powieści pt. *Trzej muszkietierowie*” i wykonaj polecenia.

„TRZEJ MUSZKIETEROWIE”
Aleksandra Dumasa
charakterystyka bohaterów

Film dostępny pod adresem </preview/resource/R1ZEu0t3qt9tW>

Animacja pt.: „*Trzej muszkietierowie* Aleksandra Dumasa – charakterystyka bohaterów”

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Animacja prezentuje charakterystykę bohaterów powieści „*Trzej muszkietierowie*”.

Polecenie 1

Rozstrzygnij, czy przyjaźń jest ważną wartością w życiu człowieka. Uzasadnij swoje zdanie.

Polecenie 2

Wymień pięć cech, które powinny charakteryzować prawdziwego przyjaciela.

Polecenie 3

Podaj tytuł dowolnego utworu literackiego, którego bohaterowie dzięki przyjaźni poradzili sobie z przeciwnościami losu.

1. Atos

” Aleksander Dumas

Trzej muszkietierowie

Atos miał do posługi pachołka, którego sam wykształcił w szczególny sposób, a który nazywał się [Grimaud](#). Dostojny ten pan – mówimy

oczywiście o Atosie – był z natury milczący. Od pięciu czy sześciu lat, odkąd pozostawał w związkach najściślejszej przyjaźni ze swymi towarzyszami, Portosem i Aramisem, widywali go niekiedy uśmiechniętego, lecz nigdy nie słyszeli jego śmiechu. Słowa jego były krótkie i zwięzłe, a zawsze wyrażały to tylko, co chciał powiedzieć, nic więcej; nie było w nich żadnych upiększeń, żadnych omówień, żadnych przenośni.

[...] Atos miał zaledwie trzydzieści lat i odznaczał się pięknnością ciała i zaletami umysłu [...]. Wskutek swojej skrytości, dzikości i uporczywego milczenia sprawiał wrażenie starca nieledwie. Aby nie krępować się w swych przyzwyczajeniach, przyuczył Grimauda do tego, że wyczytywał jego rozkazy z prostego gestu lub poruszenia ust nawet. Przemawiał do niego tylko w wyjątkowych okolicznościach.

Źródło: Aleksander Dumas, *Trzej muszkietierowie*, tłum. Stanisław Sierostawski, Wrocław 2018, s. 83–84.

Ćwiczenie 1

Połącz cytaty na temat Atosa z odpowiadającymi im sformułowaniami o znaczeniu bliskoznacznym.

„miał zaledwie trzydzieści lat”

oszczędny w słowach, małomówny

„był z natury milczący”

dystyngowany mężczyzna

„odznaczał się pięknnością ciała i zaletami umysłu”

przyjaciel Portosa i Aramis

„pozostawał w związkach najściślejszej przyjaźni ze swymi towarzyszami”

w kwiecie wieku

„dostojny ten pan”

przystojny i inteligentny

„widywali go uśmiechniętego, lecz nigdy nie słyszeli jego śmiechu”

powściągliwy w okazywaniu emocji

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 2

W powyższym fragmencie dotyczącym opisu Atosa narrator dwukrotnie odwołuje się do wieku mężczyzny. Wyjaśnij, jakie znaczenie mają jego słowa.

2. Portos

Aleksander Dumas

Trzej muszkietierowie

” Portos, jak można było zauważyć, miał usposobienie wręcz odmienne aniżeli Atos. Nie tylko mówił dużo, ale mówił też głośno. Mało mu zresztą zależało na tym – oddajmy mu tę sprawiedliwość – czy ktoś go słucha, czy nie; mówił dla samej przyjemności mówienia i dla przyjemności słuchania swego głosu; mówił o wszystkim, z wyjątkiem nauk, objawiając ku nim wrodzoną niechęć. Nie dorównywał Atosowi wielkopańską powierzchności, a poczucie niższości sprawiało nieraz w początkach ich związku, że bywał niesprawiedliwy wobec tego szlachcica, następnie zaś usiłował przewyższyć go świetnością stroju. Lecz Atos, mimo prostego muszkieterskiego płaszcza, jedynie dumnym odrzuceniem w tył głowy i pewnością kroku niebawem zajmował należne mu miejsce i wypierał Portosa na drugi plan.

Źródło: Aleksander Dumas, *Trzej muszkietierowie*, tłum. Stanisław Sierostawski, Wrocław 2018, s. 84–85.

Ćwiczenie 3

Na podstawie fragmentu powieści „Trzej muszkietierowie” zaznacz prawdziwe informacje na temat Portosa.

dumny

egocentryczny

powściągliwy

niechętny do nauki

gadatliwy

pewny siebie

skupiony na sobie

strojnie ubrany

ubrany w prosty płaszcz

skromny

zakompleksiony

hałaśliwy

Ćwiczenie 4

Odwołując się do przytoczonego powyżej fragmentu tekstu, wskaż dwie różnice pomiędzy Atosem a Portosem.

3. Aramis

” Aleksander Dumas

Trzej muszkietierowie

– Czyż nieprawda, Aramisie? – pytał Portos, zwracając się do innego z muszkietierów.

Muszkietier ten był zupełnie przeciwieństwem tego, który go zagadnął. Był to młody człowiek, mogący liczyć zaledwie dwadzieścia dwa lub dwadzieścia trzy lata, postawy naiwnej i łagodnej, o oczach czarnych, słodko spoglądających, o twarzy różowej, pokrytej puszką jak brzoskwinia w jesieni. Drobny wąsik, pokrywający górną wargę, tworzył linię najzupełniej regularną; wydawało się, że obawia się opuszczać ręce, aby żyły na nich nie nabrzmiały; kiedy niekiedy szczypał się w koniuszek uszu, aby utrzymać ich przejrzystą i łagodną karnację. Z przyzwyczajenia mówił mało i powoli, kłaniał się często, śmiał się cicho, pokazując przy tym zęby, które były bardzo ładne, a o które dbał, jak się zdawało, tak samo troskliwie, jak i o całą swoją osobę.

Źródło: Aleksander Dumas, *Trzej muszkietierowie*, tłum. Stanisław Sierostawski, Wrocław 2018, s. 34.

Ćwiczenie 5

Uzupełnij informacje na temat wyglądu i zachowania Aramis'a podanymi poniżej wyrazami.

1. 22-23
2. oczy
3. twarz
4. zarost
5. zęby
6. spojrzenie
7. postawa
8. mówił i
9. kłaniał się
10. śmiał się

powoli często mało mało delikatny czarne lata powoli cicho
 łagodna słodkie ładne różowa

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 6

Na podstawie ćwiczenia piątego zaproponuj trzy określenia opisujące Aramis'a.

” Aleksander Dumas

Trzej muszkietierowie

Był to młody człowiek.

Nakreśliśmy jego wizerunek
jednym pociągnięciem pióra.

Wyobraźcie sobie [Don Kichota](#)

w osiemnastym roku życia,
rozebranego, bez pancerza

i [nabiodrników](#), odzianego

w wełniany [kaftan](#), którego
niebieska barwa przyjęła

niedający się określić odcień

koloru wina i lazuru nieba.

Oblicze ściągłe i [śniade](#);

wystające kości policzkowe,

świadczące o chytryści; szczęki nadmiernie rozwinięte, co ponad
wszelką wątpliwość dowodziło pochodzenia z [Gaskonii](#), nawet gdyby

nie miał tamtejszej czapki – a nasz młody człowiek posiadał czapkę,

ozdobioną rodzajem piórka; oko jasne i rozumnie patrzące; nos

zagięty, lecz o szlachetnym rysunku, nieco za duży jak dla młodzika,

a za mały dla człowieka dojrzałego. Człowiekowi mniej biegłemu

w obserwacji wydawałby się podróżującym synem, gdyby nie długa

szpada, zawieszona w pasie i uderzająca właściciela po nogach, gdy

stał na ziemi, oraz gdyby nie koń o najeżonej sierści, którego dosiadał.

Źródło: Aleksander Dumas, *Trzej muszkietierowie*, tłum. Stanisław Sierostawski, Wrocław 2018, s. 11–12.

Douglas Fairbanks w roli d'Artagnana

w filmie „Trzej muszkietierowie” z 1921 roku

Źródło: United Artists [czyt. junajted artists], domena
publiczna.

Ćwiczenie 7

Pogrupuj podane poniżej informacje na temat d'Artagnana.

Pochodzenie

młody

szlachetny kształt nosa

wełniany kaftan

długa szpada

Gaskonia

szeroka szczęka

18 lat

czapka ozdobiona piórkami

Wiek

Twarz

pociągła

zagięty nos

Gaskończyk

śniada

wystające kości policzkowe

Ubiór

niebieski, wypłowiasty strój

Atrybut

Ćwiczenie 8

Na podstawie poniższego obrazu przedstawiającego don Kichota, do którego narrator przyrównuje sylwetkę d'Artagnana, zaproponuj trzy przymiotniki określające budowę ciała bohatera.

Don Kichot wraz ze swoim towarzyszem, Sancho Pansą

Źródło: Wilhelm Marstrand, *Don Quixote and Sancho Panza at a crossroad* [czyt. don kichote end sanczo pansa at e crosrołd], olej na płótnie.

5. Atos, Portos, Aramis, d'Artagnan

”

Aleksander Dumas

Trzej muszkietierowie

Kadr z filmu „Trzej muszkietierowie” z 1921 roku

Źródło: a. nn., J. Willis Sayre Collection of Theatrical Photographs [czyt. dzieł Willis Sayre kolekcji teatrnych fotografii], domena publiczna.

Trzej muszkietierowie pokochali bardzo swojego młodego towarzysza. Przyjaźń, która zjednoczyła tych czterech ludzi, i potrzeba spotykania się wzajemnego trzy lub cztery razy dziennie, czy to w jakiejś sprawie pojedynkowej, czy w interesie, czy dla wspólnej rozrywki, sprawiały, że chodzili jeden za drugim jak cienie, i że spotykano ich zawsze nierozłącznych [...].

Tymczasem pan [de Tréville](#) nie zaniedbywał swych przyrzeczeń.

I pewnego pięknego dnia król wydał polecenie panu kawalerowi [des Essarts](#), aby przyjął d'Artagnana do swojej kampanii [gwardzistów](#). D'Artagnan z głębokim westchnieniem przywdziewał mundur tej kompanii, który pragnął, choćby za cenę dziesięciu lat życia, zamienić na kaftan muszkieterski. Ale pan de Tréville przyobiecał mu tę łaskę dopiero wtedy, gdy odbędzie dwuletni [nowicjat](#), który to przeciąg czasu mógł zresztą jeszcze ulec skróceniu, gdyby d'Artagnanowi nadarzyła się [sposobność](#) oddania jakiejś usługi królowi lub odznaczenia się jakimś świetnym czynem. [...]

– Pozwólcie działać d'Artagnanowi – rozstrzygnął Atos – jest on, powtarzam, [najtęższą](#) głową pośród nas i oświadczam wyraźnie, że będę mu posłuszny. Zrób, d'Artagnanie, co uważasz za stosowne.

W tej chwili w drzwiach przedpokoju pojawiło się czterech [zbirów](#), którzy jednak ujrawszy wewnątrz czterech muszkieterów z bronią u boku zawahali się, czy mają iść dalej.

– Proszę, niech panowie wejdą – zawołał d'Artagnan [...].

– Więc nie będziecie się panowie sprzeciwiali, byśmy wypełnili otrzymane rozkazy? – zapytał ten ze zbirów, który wyglądał na przywódcę wyprawy.

– Przeciwnie, wesprzemy was nawet zbrojną ręką, gdyby zaszła potrzeba.

– Ależ co on gada? – mruczał Portos.

– Jesteś głupi! – rzekł Atos. – Milcz!

– Ależ przyrzekliście mi panowie... – mówił szeptem biedny [kramarz](#).

– Możemy pana ocalić tylko w takim przypadku, jeżeli pozostaniemy wolni – odpowiedział szybko i również szeptem d'Artagnan – gdybyśmy zaś okazali chęć bronięcia się, zaaresztują nas razem z panem.

– Jednakże, zdaje mi się...

– Pójdźcie, panowie, proszę – rzekł teraz głośno d'Artagnan – nie mam żadnej [zgoła](#) przyczyny, ażeby bronić tego pana. Ujrzałem go dopiero dzisiaj po raz pierwszy w życiu, i to jeszcze w takich okolicznościach... Niechaj wam powie osobiście, że przyszedł

dopominać się o [komorne](#) za mieszkanie. Czy nie tak, panie [Bonacieux](#)? Odpowiadaj pan!

– Szczera prawda – zawołał kramarz. – Ale nie mówił pan nic...

– Ani słowa o mnie! Ani słowa o moich przyjaciółach! A przede wszystkim ani słowa o królowej! Inaczej zgubisz pan nas wszystkich, a siebie nie uratujesz. No, panowie, zabierajcie tego jegomościa!

I d'Artagnan popchnął całkiem oszołomionego kramarza w ręce zbirów, mówiąc do niego:

– Jesteś łajdakiem, mój drogi! Przychodzisz żądać pieniędzy ode mnie, muszkietera! Do więzienia! [...]

Zbiry sprawdzały już aresztanta po schodach, gdy d'Artagnan uderzył dowódcę w ramię:

– Nie wypijęż za pańskie zdrowie, a pan za moje? – rzekł napełniając dwie szklaneczki winem [...].

– Będzie to zaszczyt dla mnie – odparł dowódca zbirów [...].

– Zatem za zdrowie pańskie, panie... jak się pan nazywa?...

– [Boisrenard](#).

– Więc panie Boisrenard!

– Za pańskie zdrowie, panie szlachcicu... jak mam nazywać, jeśli łaska?

- D'Artagnan.

- Za pańskie zdrowie!

- A przede wszystkich – wołał d'Artagnan, jakby uniesiony swym zapalem – za zdrowie króla i kardynała!

Dowódca zbirów powątpiewałby może w szczerść d'Artagnana, gdyby wino było złe; ponieważ jednak było dobre, został przekonany.

- Do diabła! Cóż ty za łajdactwo zrobiłeś? – odezwał się Portos, gdy dowódca połączył się ze swymi towarzyszami, a czterej przyjaciele pozostali sami. – Wstyd doprawdy! Czterej muszkietierowie pozwalają uwięzić nieszczęśliwego, który błaga o pomoc! Szlachcic trąca się kieliszkiem z pachołkiem więziennym!

- Portosie – rzekł Aramis – Atos powiedział ci już, że jesteś głupcem, a ja godzę się z jego zdaniem. D'Artagnanie, jesteś wielkim człowiekiem, a kiedy zajmiesz miejsce pana de Tréville, poproszę o protekcję, bym dostał opactwo.

- Ach! – teraz już gubię się zupełnie – mówił Portos. – Więc pochwalacie to, co d'Artagnan uczynił?

- Zdaje mi się – odpowiedział Atos – nie tylko pochwalam to, co czyni, ale winszuję mu jeszcze.

- A teraz panowie – rzekł d'Artagnan, nie zadając sobie trudu wytłumaczenia Portosowi swego postępowania – a teraz: wszyscy za jednego, jeden za wszystkich! Oto nasza dewiza, nieprawdaż?

– Jednakże... – wtrącił Portos.

– Podnieś rękę i przysięgaj! – zawołali razem Atos i Aramis.

Zwyciężony przykładem, złorzeczając po cichu, Portos podniósł rękę i wszyscy czterej przyjaciele powtórzyli jednym głosem słowa przysięgi, podane przez d'Artagnana:

„Wszyscy za jednego, jeden za wszystkich”.

– Dobrze. A teraz niech każdy uda się do swego domu – rozkazał d'Artagnan, jak gdyby przez całe życie nie robił nic innego – i bacność, gdyż od tej chwili idziemy oto z kardynałem w zapasy.

Źródło: Aleksander Dumas, *Trzej muszkietierowie*, tłum. Stanisław Sierosławski, Wrocław 2018, s. 91–106.

Ćwiczenie 9

Na podstawie fragmentu powieści Aleksandra Dumasa zaznacz prawidłowe uzupełnienie poniższych zdań.

Największym marzeniem d'Artagnan było zostanie muszkietierem || gwardzistą | przyjacielem muszkietierów . Mundur gwardzisty || muszkietera przywdział z głębokim westchnieniem, ponieważ miał świadomość, że na realizację swego pragnienia będzie musiał poczekać jeszcze przynajmniej 10 lat || prawie 2 lata .

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 10

Zaznacz dokończenie zdania. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych poniżej.
Słowa Atosa: „jest on, powtarzam, najtęższą głową pośród nas”, oznaczają, że d'Artagnan...

wykazuje odporność na ciosy zadane w głowę.

jest najszybszy spośród przyjaciół.

ma największą głowę.

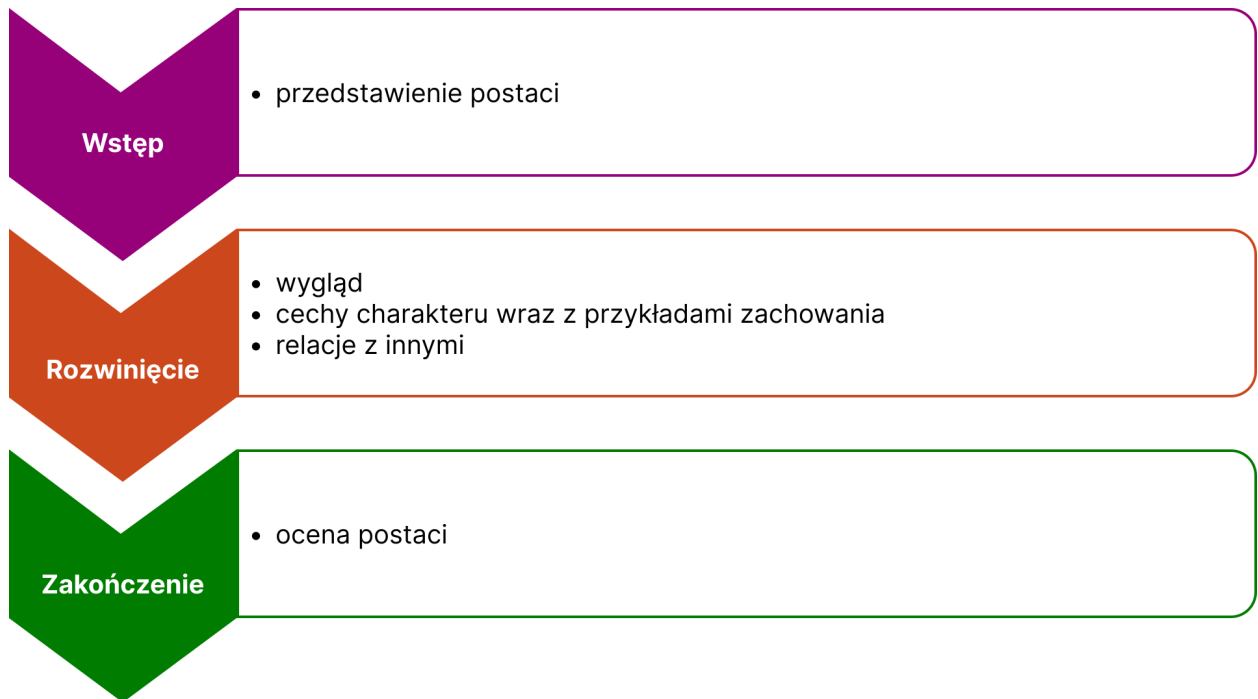
Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 11

Wyjaśnij, dlaczego d'Artagnan zaproponował, by słowa „wszyscy za jednego, jeden za wszystkich” stały się dewizą czwórki przyjaciół.

Polecenie 4

Na podstawie animacji oraz wykonanych ćwiczeń zredaguj charakterystykę wybranego bohatera powieści pt. „Trzej muszkietierowie”.

Schemat charakterystyki

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Słownik

dewiza

zasada powstępowania, którą dana osoba kieruje się w swoim życiu

Gaskonia

historyczna kraina położona w południowo-zachodniej Francji, która miała status prowincji przed rewolucją francuską (1789)

gwardzista

osoba, która należy do ochotniczych oddziałów, które zorganizowane są na kształt wojska

kaftan

górną część ubioru męskiego, która była zakładana pod odzież wierzchnią

komorne

czynsz dla właściciela mieszkania

kramarz

kupiec, który zajmował się drobnym handlem

muszkietier

żołnierz należący do oddziałów gwardii królewskiej we Francji w XVII i XVIII wieku

nabiodrnik

opaska wykonana ze skóry, która okrywała biodra

opactwo

klasztor

nowicjat

przygotowanie kandydatów do służby

pachołek

człowiek, która wysługuje innej osobie

protekcja

ochrona i pomoc zapewniona człowiekowi przez inną osobę

sposobność

okazja, aby coś zrobić

śniada

ciemna

tęgi

mocny, duży

winszować

składać komuś gratulacje lub życzenia

zapał

gotowość do działania

zbir

bandyta, opryszek

zgoła

absolutnie, zwyczajnie

złorzeczyć

życzyć komuś czegoś złego

Notatnik

Bibliografia

Dumas A., (2018), *Trzej muszkietierowie*, Wrocław: Siedmioród.

Dwójka. Polskie Radio, (2011), *Requiem dla trzech muszkietierów*, opublikowane na stronie dn. 10.02.2011 [dostęp z dn. 20.09.2022].